

Geologiska Föreningen i Stockholm Förhandlingar

Publication details, including
instructions for authors and subscription
information:

<http://www.tandfonline.com/loi/sgff19>

Die erratischen Blöcke und die Eiszeit nach Professor Otto Torells Theorie. Wiesbaden 1881

J. Quaglio

Published online: 06 Jan 2010.

To cite this article: J. Quaglio (1881) Die erratischen Blöcke und die Eiszeit nach Professor Otto Torells Theorie. Wiesbaden 1881, Geologiska Föreningen i Stockholm Förhandlingar, 5:13, 643-644, DOI: [10.1080/11035898109446366](http://dx.doi.org/10.1080/11035898109446366)

To link to this article: <http://dx.doi.org/10.1080/11035898109446366>

PLEASE SCROLL DOWN FOR ARTICLE

Taylor & Francis makes every effort to ensure the accuracy of all the information (the "Content") contained in the publications on our platform. However, Taylor & Francis, our agents, and our licensors make no representations or warranties whatsoever as to the accuracy, completeness, or suitability for any purpose of the Content. Any opinions and views expressed in this publication are the opinions and views of the authors, and are not the views of or endorsed by Taylor & Francis. The accuracy of the Content

should not be relied upon and should be independently verified with primary sources of information. Taylor and Francis shall not be liable for any losses, actions, claims, proceedings, demands, costs, expenses, damages, and other liabilities whatsoever or howsoever caused arising directly or indirectly in connection with, in relation to or arising out of the use of the Content.

This article may be used for research, teaching, and private study purposes. Any substantial or systematic reproduction, redistribution, reselling, loan, sub-licensing, systematic supply, or distribution in any form to anyone is expressly forbidden.

Terms & Conditions of access and use can be found at <http://www.tandfonline.com/page/terms-and-conditions>

komligt parallelt gående åsarna på bladen 1 och 2 visa dessutom ett aftagaude i mäktighet från SO till NV motsvarande den aftagande mäktigheten hos inlandsisen, till hvilken de måste hänföras såsom utmärkande vissa periodiska afbrott eller stillestånd under dess tillbakaskridande. På bladet N:o 3 synas inga tydliga åssträckningar, men i stället betydliga mosandsfält,

Af det föregående torde framgå, att dessa kartor ingalunda sakna betydelse i vetenskapligt hänseende; att de äfven i praktiskt hafva en om ock tills vidare mera indirekt betydelse kan ej bestrifvas. Det är derföre högeligen att önska, att de måtte kunna fortsättas enligt samma plan och på öfver hufvud taget enahanda sätt som hittills.

F. J. W.

QUAGLIO, J. *Die erratischen Blöcke und die Eiszeit nach Professor OTTO TORELLS Theorie.* Wiesbaden 1881.

Efter en inledning, hvori Prof. TORELL karakteriseras såsom en af dessa anspråkslöse lärde, hvilken älskar sin vetenskap, geologien, för dess egen skull och aldrig begagnat sina upptäckter såsom ett medel att utbasuna sitt namn, lemnas en sammanträngd, men temligen fullständig öfversigt af den nutida glacialteoriens historiska utveckling. Förf. öfvergår derefter till en framställning af Prof. TORELLS åsikter, hufvudsakligen grundad på trenne dennes i K. Vet.-Akad:s publikationer intagna afhandlingar: »Skandinaviska inlandsisens utsträckning under isperioden» och »On the causes of the glacial Phenomena in the North Eastern portion of North-America.» Direkta meddelanden från Prof. TORELL sjelf synas dock äfven hafva stått författaren till buds. Under de geologiska perioderna närmast före istiden var den skandinaviska halfön antagligen ett högt liggande fjäll-land, Skotland och Norge sammanhängde; hela området inom de erratiska blockens gräns var efter miocentiden i hufvudsak fastland. Alltså finnes blott ett sätt att förklara nämnde blocks transport; den stora skandinavisk-finska inlandsisen utbredde sig öfver hela det erratiska området och beströdde detsamma med block och moräner. Från Skandiniavien högsta trakter rörde sig inlandsisen i radierande riktningar utåt, bildande stora isströmmar, såsom: *Ilcita hafvets isström, Finska isströmmen, Baltiska isströmmen, Vestsvenska isströmmen, Ostnorska isströmmen* och *Vestnorska isströmmen.* Mellan tiden för isens största utbredning och istidens slut kunna fem perioder särskiljas: 1) inlandsisen när till den nuvarande gränsen för de erratiska blocken; 2) isen har så aftagit i mäktighet, att den ej förmår öfverskrida Waldai; 3) isen har ytterligare aftagit, så att östersjöbäckenet kan utöfva ett bestämmande inflytande på dess rörelseriktning; 4) isen är inskränkt inom Skandiniavien egna gränser; 5) gletscher finnas blott i de stora fjäll-

dalarne. Tvenne orsaker erfordrades för inlandsisens bildning och utbredning: öfverflöd på atmosfärisk fuktighet och en låg temperatur.

Befuttligheten af erratiska fenomen i Nord-Amerika hänvisar på, att äfven derstädes ett stort område en gång var betäckt af en mäktig inlandsis. Flere amerikanska geologer ansågo, att denna utgått från det kanadensiska höglandet. Mot denna åsigt kunna dock viktiga inkast göras; reflexornas riktning och blockens beskaffenhet anser TORELL hänvisa på Grönland såsom den Nordamerikanska inlandsisens utgångspunkt. Till sist afhandlas de subglaciala bildningarne och den mekaniska verkan ismassan utöfvat på sitt underlag.

Arbetet är, såsom i inledningen angifves, egentligen afsedt att göra det tyska publikum bekant med Prof. TORELLS glaciala åsigt, men äfven det svenska bör vara författaren tacksam för det han, hvars egentliga verksamhetsfält ligger fjerran från geologien, gjort sig den mödan att sammanställa Prof. TORELLS istidsteorier i en öfersigtlig och sammanhängande form. A. E. T.

Exempel på oregelbundenheter i malmers förekomstssätt. »Jern och Stål». Tidskrift för Bergsmannasällskapet 1879—1880.

I redogörelsen för diskussionerna vid Bergsmannasällskapets års-sammanträde öpnämnas följande grufvor såsom förande malmfyndigheter, vid hvilkas brytning mera anmärkningsvärda oregelbundenheter uppmärksammas.

1. *Rönne-grufvor.* Här brytas i *Örnegrufvorna* tvenne nära intill hvarandra liggande svartmalmer, som varit ansedda såsom parallela lager. På senare tiden har det visat sig, att dessa lager mot djupet allt mera närma sig hvarandra, och man börjar antaga, att de tillhöra ett och samma lager.

2. *Gränsbergs grufvor.* Af de tvenne dels blodsten dels svartmalm förande lager, som tillgodogöras i dessa grufvor, har det ena, från att vara nära stående eller blott obetydligt afvikande från lodlinien, på cirka 300 fots afvägning temligen hastigt öfvergått till horisontalläge och synes nu gå uppåt i sådan riktning, att intet tvifvel föresinnes om dess samband med det andra till mindre djup brutna malmlagret.

3. *Vintjersfältet.* I en af hithörande grufvor, *Östergrufvån*, hafva åtskilliga förkastningar af malmen blifvit uppmärksammade. En bland dem har påträffats i grufvans västligaste del, hvarst brytningen af gammalt afstannat invid en mot vester brant stupande trappgång, som tvärt afskär fyndigheten. Sedan denna cirka 30 fot mäktiga trapp nyligen blifvit genomgången med ort, har visserligen inalm påträffats, men endast 10—20 fot mäktig, under det den förut var vida mäktigare, hvadan man antager, att denna square malm ej